Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально – науковий інститут економіки, менеджменту і права
Кафедра фінансів і економіки природокористування

06 – 03-32

Методичні вказівки

до самостійної підготовки та проведення практичних занять
з дисципліни “Фінанси”
для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань
0305 „Економіка і підприємництво”

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рекомендовано
методичною радою НУВГП
протокол № від 2014

Рівне 2013

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Методичні вказівки до самостійної підготовки та проведення практичних занять з дисципліни "Фінанси" для студентів денної та заочної форми навчання галузі знань 0305 „Економіка і підприємництво" / Мельник Л.М., Мельник Л.В. – Рівне: НУВГП, – 2013, – 36 с.

Упорядники: Л.М. Мельник , к.е.н., доцент, Мельник Л.В.. професор

Відповідальний за випуск: В.І. Павлов, д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економіки природокористування.

Зміст

стор.
1. Загальні вказівки ……3
1.1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни 3
1.2. Навчально-методичні матеріали дисципліни 3
2. Завдання до виконання практичних занять
2.1. Сутність фінансів та їх роль у суспільстві.....4
2.2. Фінансова система.....4
2.3. Бюджетна система та бюджетний устрій в Україні.....10
2.4. Доходи і видатки Державного бюджету.....13
2.5. Податкова система та принципи її формування.....17
2.6. Загальнодержавні податки.....21
2.7. Формування і використання місцевих бюджетів.....26
2.8. Фінансовий ринок та його структура……28
2.9. Цінні папери.....28
2.10. Страхування.....33
3. Питання гарантованого рівня знань.....35
4. Перелік тем для самостійної роботи студентів..... 35

© Мельник Л.М., Мельник Л.В., 2013
© НУВГП, 2013

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1. Загальні вказівки

1.1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни

Дисципліну “Фінанси” вивчають студенти денної та заочної форм навчання напрямів підготовки 6.030509 „Облік і аудит”, 6.030504 ”Економіка підприємства”, 6.030507 „Маркетинг”, 6.030503 ”Міжнародна економіка”, 6.030502 „Економічна кібернетика”

Після вивчення теоретичного та практичного курсу студенти складають іспит у термін, встановлений навчальним планом.

Робота студентів над дисципліною розпочинається з вивчення даних методичних вказівок. Програмний матеріал рекомендується вивчати в тій послідовності, що передбачена тематичним планом дисципліни.

1.2. Навчально-методичні матеріали дисципліни

Під час вивчення дисципліни студентами рекомендується користуватись наступними літературними джерелами:

1. Бюджетний кодекс. 8 липня 2010 року
2. Податковий кодекс. 2 грудня 2010 року
3. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999.
4. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7.12.2000.
5. Закон України „Про цінні папери та фондовий ринок” від 23.02.2006
6. Азаренкова Г.М., Борисенко І.І. Фінанси: Практикум: Навч. посіб.-К: Знання, 2008.-279 с.
7. Александрова М.М. Маслова С.О. Гроші, фінанси, кредит. Навч. посіб. -К.: ЦУЛ, 2002, - 312 с.
8. Венгер В.В. Фінанси: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 578 с.
9. Данілов О.Д. , Серебрянський Д.М. Фінанси у запитаннях і відповідях: Навчальний посібник.-К.: КНТ,2008.-528 с.
10. Ковальчук С.В. Фінанси: Навч. посібник/ С.В.Ковальчук, І.В.Форкун Львів: Новий світ, 2006.
11. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник – К.: КНЕУ, 2004. - 546 с.
12. Петровська І.О., Клиновий Д.В. Фінанси. Навч. посіб.- К.: ЦУЛ, 2002.- 300с.
13. Фінанси: Навч. посіб./ О.П. Близнюк, Л.І. Лачкова, В.І. Оспіщев –К.: Знання, 2006. - 415 с.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

2. Завдання до виконання практичних занять

2.1. Тема 1. Сутність фінансів та їх роль у суспільстві

План.

1. Сутність фінансів.
2. Функції фінансів.
3. Моделі фінансових відносин.
4. Фінансово-кредитний механізм.
5. Фінансові ресурси.

Основні поняття теми:

Валовий внутрішній продукт (ВВП) – сумарна ринкова вартість кінцевих продуктів і послуг, виготовлених на території країни за певний період часу, як правило , за рік.

Національне багатство — це вартість нагромаджених в Україні матеріальних цінностей та залучених у виробництво природних ресурсів.

Первинний розподіл – це розподіл новоствореної вартості і формування первинних доходів суб'єктів фінансових відносин.

Перерозподіл – полягає у створенні та використанні централізованих фондів грошових коштів.

Фінанси – це економічні відносини з приводу розподілу, перерозподілу і використання в грошовій формі вартості ВВП, а в певних умовах і національного багатства.

Фінансові ресурси – це грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу і використання ВВП за певний період.

Фінансово-кредитний механізм – це сукупність форм, фінансових методів та важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства.

2.2. Тема 2. Фінансова система

План.

1. Поняття фінансової системи та її структура.
2. Державні фінанси.
3. Децентралізовані фінанси.

Основні поняття теми:

Державні фінанси – економічні відносини з приводу формування та використання грошових ресурсів, що зосереджені в руках держави і

Національний університет
водного господарства
та природокористування

призначені для виконання державою її функцій (економічних, соціальних, політичних).

Державний кредит - економічні відносини, які виникають між державою (в особі Міністерства фінансів і місцевих органів влади) і юридичними та фізичними особами з приводу мобілізації тимчасово вільних грошових коштів для покриття дефіциту бюджету.

Державне страхування - економічні відносини з приводу формування і використання резервних та страхових фондів для відшкодування збитків громадянам і господарським структурам. Держава виступає страховиком і розпорядником державних страхових фондів і резервів.

Державні цільові фонди - сукупність фондів грошових коштів, які знаходяться у розпорядженні центральних і місцевих органів влади і використовуються на певні цілі, що мають першорядне значення для країни.

Децентралізовані фінанси (фінанси підприємств) - система економічних відносин, які виникають з приводу створення, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів грошових коштів для задоволення власних потреб колективу, забезпечення поточної господарської діяльності підприємства та його економічного розвитку.

Зведений бюджет - це фінансовий план створення та використання централізованих грошових коштів на рівні держави та її регіонів

Фінансова система – це форма організації фінансових відносин у країні.

Тестові завдання :

1.Фінанси – це :

а) економічні відносини:

б) товарно – грошові відносини,

в) вірної відповіді немає.

2.Фінансова система — це:

а) сукупність відносно відособлених, але взаємопов'язаних між собою ланок фінансових відносин;

б) особлива, специфічна форма виробничих відносин, пов"язана з процесом розподілу та перерозподілу частки ВВП;

в)особливий, опосередкований системою грошових відносин тип економічних відносин;

3.Валовий внутрішній продукт — це:

а) сума валових продуктів всіх галузей економіки;

б) загальна кількість вироблених товарів та послуг;

в) загальна вартість всіх доходів;

г) вірної відповіді немає.

4. Фінансові ресурси держави — це:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

а) грошові кошти, які створюються у процесі розподілу та перерозподілу частки ВВП;
б) система грошових фондів, які сконцентровані в руках держави;
в) грошові кошти, які сконцентровані у Державному бюджеті;
г) вірної відповіді немає.

5. Децентралізовані фінансові ресурси — це:
а) фінансові ресурси, які знаходяться у Державному бюджеті;
б) фінансові ресурси, які знаходяться в місцевих бюджетах;
в) фінансові ресурси, які знаходяться у суб'єктів економічної діяльності та у населення;
г) вірної відповіді немає.

6. Централізовані фінансові ресурси — це:
а) фінансові ресурси, які знаходяться у Державному бюджеті;
б) фінансові ресурси, які знаходяться в місцевих бюджетах;
в) фінансові ресурси, які знаходяться у суб'єктів економічної діяльності тау населення;
г) фінансові ресурси, які знаходяться в бюджетах всіх рівнів та цільових фондах.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

7. До складу загальнодержавних фінансів входять:
а) Державний бюджет, Пенсійний фонд, фонд зайнятості;
б) фінанси, які сконцентровані у населення;
в) фінанси підприємств недержавної форми власності;
г) фінанси підприємств державної форми власності.

8. Джереламн формування децентралізованих фінансових ресурсів є:
а) доходи суб'єктів економічної діяльності всіх форм власності;
б) Державний бюджет;
в) місцеві бюджети;
г) вірної відповіді немає.

9. Фінанси виконують наступні функції:
а)розподільча;
б)контрольна:
в)фіскальна;
г)регулююча.

10. Фінанси виникають в зв'язку з виникненням...

11. Назвіть принципи побудови фінансової системи України.

12. Сутність розподільчої функції фінансів полягає в...

13. Сутність контрольної функції фінансів полягає в...

14. Фінансовий механізм — це:
а) інструмент формування та використання централізованих та децентралізованих фондів фінансових ресурсів;
б) сукупність юридичних норм, які регламентують фінансові відносини;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

в) сукупність економіко – організаційних та правових норм , методів та важелів управління фінансовою діяльністю держави;
в) фшансовий контроль, фінансове право.

15. Фінансові важелі — це:
а) ставка податку на прибуток, норма амортизаційних відрахувань, процентна ставка;
б) фінансові показники;
в) фінансовий контроль;
г) дотації, виплати по безробіттю, пенсії, стипендії.

16. Назвіть методи фінансового регулювання.

17. В чому полягає мета фінансового контролю?

18. Назвіть основні законодавчі акти, що регулюють фінансові відносини. (не менше 3).

Завдання для розрахунків :

Задача 1. Визначити величину фінансових ресурсів підприємства у вигляді чистого прибутку за звітний період та суму централізованих фінансових ресурсів, які повинні спрямовуватись підприємством у державний бюджет у вигляді податку на прибуток.

Вихідні дані для розрахунку

Показники	*Сума, грн.*	*Пункти статей за ПК*
1	2	3
1. Дохід від реалізованої продукції	5000	
2. Отримано фінансову допомогу	2000	
3. Реалізовано основні засоби	1000	
4. Нараховано % банком за користування вільними коштами	35	
5. Витрати, пов’язані з виробництвом продукції	3000	
6. Витрати на рекламу	25	
7. Виплачені дивіденди	160	
8. Отримано штраф за невиконання умов угоди від іншої фірми	110	
9. Придбано журнал “Наталі”	100	

Задача 2. Визначити величину фінансових ресурсів підприємства у вигляді чистого прибутку за звітний період та суму централізованих фінансових ресурсів, які повинні спрямовуватись підприємством у

Національний університет
водного господарства
та природокористування

державний бюджет у вигляді податку на прибуток. Визначити за Податковим кодексом чи наведені нижче показники відносяться до валового доходу чи до валових витрат.

Вихідні дані для розрахунку

Показники	*Сума, грн.*	*Пункти статей за ПК*
1	2	3
1. Сплачено штрафів	1000	
3. Кошти, отримані у вигляді безповоротної допомоги	2500	
4. Витрати на виплату дивідендів	1500	
5. Витрати на придбання електричної енергії	1200	
6. Доходи від спільної діяльності у вигляді дивідендів	5000	
7. Нараховано ПДВ	600	
8. Доходи від торгівлі борговими зобов'язаннями	1800	

Задача 3. Визначити величину децентралізованих фінансових ресурсів, якщо виручка від реалізації продукції підприємства становить 158000 грн. (в т.ч. ПДВ), собівартість продукції становить 105000 грн., доходи від продажу зайвого устаткування 25000 грн., доходи від купівлі-продажу цінних паперів 18000 грн.

Задача 4. Визначити величину централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів , використовуючи наступні дані:

Вихідні дані для розрахунку

Показники	*Сума, тис. грн.*
1	2
Прибуток від операційної діяльності	17154,6
Доход від участі в капіталі	325,4
Інші доходи	1812,6
Фінансові витрати	2453,6
Інші витрати	751,2

Задача 5. Визначити величину фінансових ресурсів підприємства у вигляді чистого прибутку та ту його частину, яка може бути спрямована на впровадження нових технологій, використовуючи наступні дані:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Вихідні дані для розрахунку

Показники	*Сума, грн.*
1	2
1. Доход від реалізації товарів	10300
2. Придбано долари США по курсу 8,3 грн.	580
3. Продано долари США по курсу 8,35 грн.	580
4. Придбана туристична путівка	1100
5. Податкове зобов'язання	1717
6. Виробничі витрати	5400
7. Перераховано авансовий внесок податку на прибуток	670
8. Зроблено відрахування у фонд розвитку виробництва, %	8

Задача 6. Визначити величину децентралізованих фінансових ресурсів підприємства, якщо виручка від реалізації продукції підприємства становить 157000 грн. (в т.ч. ПДВ), вартість сировини становить 145000 грн. (з ПДВ) , витрати на заробітну плату 28 тис. грн. Інші операційні доходи 17000 грн., інші операційні витрати 8000 грн.

Задача 7. Визначити величину децентралізованих фінансових ресурсів підприємства, використовуючи наступні дані:

Вихідні дані для розрахунку

Показники	*Сума, грн.*
1	2
1. Виручка від реалізації продукції	75320
2. ПДВ	?
3. Собівартість продукції	67780,1
4. Інші операційні доходи	19970
5. Адміністративні витрати	1660,4
6. Витрати на збут	236,5
7. Інші операційні витрати	18192,3

Задача 8. Підприємство придбало матеріали за 39 тис. грн. (з ПДВ) Витрати на заробітну плату становлять 40 тис. грн. Вартість основних засобів на початок року 260 тис. грн. Річна норма амортизації 8 %. Від реалізації продукції підприємство отримало 650 тис. грн. (з ПДВ). Визначити величину децентралізованих фінансових ресурсів у вигляді чистого прибутку та амортизаційних відрахувань.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача 9. Визначити величину централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів , використовуючи наступні дані:

Вихідні дані для розрахунку

Показники	*Сума, грн.*
1	2
1. Доход від реалізації продукції	25100
2. Інші операційні доходи	8200
3. Отримано безповоротну фінансову допомогу	400
4. Виробничі витрати	13100
5. Витрати на виробничу рекламу в межах норм	300
6. Сплачено дивіденди акціонерам	400
7. Податковий кредит	1000
8. Податкове зобов'язання	4900
9. Передплачено журнал на виробничі цілі	120

Задача 10. Підприємство придбало матеріали за 18 тис. грн. (з урахуванням ПДВ). Витрати на заробітну плату становлять 23 тис. грн. Від реалізації продукції підприємство отримало 112 тис. грн. (з ПДВ). Визначити величину централізованих фінансових ресурсів, які передаються у бюджет та цільові фонди.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

2.3. Тема 3. Бюджетна система та бюджетний устрій в Україні

План.

1. Сутність бюджету та бюджетних відносин.
2. Структура бюджетної системи.
3. Етапи бюджетного процесу.
4. Бюджетне регулювання.

Основні поняття теми:

Бюджет – план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

Бюджетна класифікація – групування доходів та видатків бюджету за відповідними ознаками, що забезпечує загальнодержавну і міжнародну порівнянність бюджетних даних

Бюджетний процес — це регламентований законодавством порядок створення бюджету та його виконання.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Бюджетне регулювання – це щорічний перерозподіл загальнодержавних централізованих ресурсів між різними ланками бюджетної системи з метою збалансування бюджетів нижчого рівня.

Бюджетна система України – сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права.

Бюджетний устрій — це організація і принципи побудови бюджетної системи, її структура, взаємозв"язок між окремими ланками.

Тестові завдання :

1. Бюджетний устрій — це:
а) сукупність бюджетів різних рівнів.
б) організація і принципи побудови бюджетної системи, її структура, взаємозв'язок між окремими ланками бюджетної системи.
в) взаємопов'язана система фінансових інститутів, визначена адміністративно-територіальним устроєм.
г) взаємозв'язок між окремими ланками бюджетної системи.

2. Бюджетне регулювання — це:
а) регулювання доходів та видатків Державного бюджету
б) перерозподіл грошових коштів між різними ланками бюджетної системи.
в) перерозподіл грошових коштів між різними адміністративно-територіальними районами.
г) усі відповіді правильні

3. Хто здійснює бюджетне регулювання:
а) Верховна Рада.
б) Міністерство фінансів.
в) Кабінет Міністрів України.
г) кожний представницький орган щодо бюджетів нижчого рівня.

4.Проект Державного бюджету на наступний рік затверджує:
а) Верховна Рада України;
б) Міністерство фінансів України;
в) Кабінет Міністрів України;
г) вірної відповіді немає.

5.Виконання державного бюджету здійснює:
а) Верховна Рада України;
б) Міністерство фінансів України;
в) Кабінет Міністрів України;
г) вірної відповіді немає.

6.Управління виконанням державного бюджету здійснює:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

а) Верховна Рада України;
б) Міністерство фінансів України;
в) Кабінет Міністрів України; .
г) вірної відповіді немає.

7.Проект Державною бюджету на наступний рік складає:
а) Верховна Рада України;
б) Міністерство фінансів України;
в) Кабінет Міністрів України;
г) вірної відповіді немає.

8. Бюджетний період — це:
а) строк, на протязі якого діє складений та затверджений бюджет;
б) строк з початку складання проекту бюджету до моменту затвердження звіту про його виконання;
в) строк розглядання проекту бюджету законодавчим органом держави;
г) вірної відповіді немає.

9.За напрямком використання фінансових ресурсів бюджет може бути:
а)державним;
б)розвитку;
в)місцевим;
г)поточним.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

10. Бюджет Автономної республіки Крим — це:
а) державний бюджет;
б) місцевий бюджет;
в) бюджет розвитку;
г) консолідований бюджет.

11. Бюджет України — це:
а) державний бюджет;
б) місцевий бюджет;
в) бюджет розвитку;
г) консолідований бюджет.

12. Збалансування бюджетів здійснюється у формі:
а)дотацій; б)субсидій; в)субвенцій; г)вірної відповіді немає.

13. Верховна Рада України:
а) встановлює строки і порядок складання бюджету;
б) затверджує проект бюджету;
в) здійснює загальне керівництво над виконанням бюджету;
г) розглядає звіт про виконання бюджету.

14. Кабінет Міністрів України:
а) встановлює строки і порядок складання бюджету;
б) затверджує проект бюджету;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

в) здійснює загальне керівництво над виконанням бюджету;
г) вірної відповіді немає.

Завдання для розрахунків :

Задача 1. На основі даних статистичного щорічника України
а) проаналізувати структуру доходів та видатків Зведеного бюджету України;
б) побудуйте діаграми за отриманими результатами.

Задача 2. На основі даних статистичного щорічника Рівненської області
а) проаналізувати структуру доходів та видатків Зведеного бюджету Рівненської області;
б) побудуйте діаграми за отриманими результатами.

Задача 3. На основі даних додатку 1 Закону „Про Державний бюджет України" на поточний рік проаналізуйте
а) структуру податкових надходжень Державного бюджету;
б) структуру неподаткових надходжень Державного бюджету.

Задача 4. Розрахувати суму регульованих доходів бюджету області. Сума витратної частини бюджету області 300 млн. грн.. Дефіцит бюджету 50 млн. грн. Сума закріплених доходів 180 млн. грн.

Задача 5. Розрахувати суму дефіциту бюджету області та суму дотаційй і субвенцій. Сума регульованих доходів 240 млн. грн. Сума закріплених доходів 130 млн. грн. Сума витратної частини бюджету 580 млн. грн. Сума субвенції складає 25 % від суми дефіциту бюджету.

2.4. Тема 4. Доходи і видатки бюджету

План.
1. Доходи державного бюджету, їх класифікація.
2. Сутність видатків державного бюджету.
3. Бюджетний дефіцит.
4. Кошторис бюджетної установи.

Основні поняття теми:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Бюджетна установа – орган, установа чи організація, визначена Конституцією України, а також установа чи організація, створена у встановленому порядку органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим чи органами місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевих бюджетів. Бюджетні установи є неприбутковими.

Бюджетне асигнування – повноваження, надане розпоряднику бюджетних коштів відповідно до бюджетного призначення на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів з конкретною метою в процесі виконання бюджету.

Бюджетне зобов'язання – будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому.

Видатки бюджету – кошти, що спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом, за винятком коштів на погашення основної суми боргу та повернення надміру сплачених до бюджету сум.

Доходи бюджету – усі податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, дарунки, гранти).

Тестові завдання :

1.Державні доходи — це:

а) грошові відносини з приводу перерозподілу вартості ВВП, які пов'язані з формуванням доходів держави;

б) сукупність фінансових відносин, які пов'язані з використанням грошових фондів держави;

в) це прямі видатки держави і підприємств державної форми власності;

г) вірної відповіді немає.

2.Державні видатки — це:

а) грошові відносини з приводу перерозподілу вартості ВВП, які пов'язані з формуванням доходів держави;

б) сукупність фінансових відносин, які пов'язані з використанням грошових фондів держави;

в) це прямі видатки держави і підприємств державної форми власності;

г) вірної відповіді немає.

3.За умовами формування державні доходи бувають:

а) безповоротні;

б) поворотні;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

в) власні доходи держави:
г) вірної відповіді немає.

4.За джерелами формування державні доходи бувають:
а) власні доходи держави:
б) поворотні;
в) доходи від розподілу національного доходу:
г) доходи від суб'єктів недержавної форми власності.

5.За рівнем централізації державні доходи бувають:
а) доходи, що використовуються за місцем їх створення;
б) поворотні;
в) доходи від розподілу національного доходу;
г) доходи, які концентруються у державному бюджеті.

6. Державні доходи формуються шляхом застосування:
а) податків;
б) відрахувань;
в) трансфертів;
г) вірної відповіді немає.

7. Дефіцит бюджету — це:
а) перевищення видаткової частини бюджету над доходною;
б) неповне або несвоєчасне фінансування галузей бюджетної сфери;
в) відношення абсолютної величини дефіциту бюджету до обсягу ВВП;
г) вірної відповіді немає.

8. Прихований дефіцит бюджету — це:
а) перевищення видаткової частини бюджету над доходною;
б) неповне або несвоєчасне фінансування галузей бюджетної сфери;
в) відношення абсолютної величини дефіциту бюджету до обсягу ВВП;
г) вірної відповіді немає.

9. Профіцит бюджету — це:
а) перевищення видаткової частини бюджету над доходною;
б) неповне або несвоєчасне фінансування галузей бюджетної сфери;
в) відношення абсолютної величини дефіциту бюджету до обсягу ВВП;
г) перевищення доходної частини бюджету над видатковою.

10. Причини дефіциту бюджету:
а) деформована структура економіки;
б) неефективне здійснення соціальних видатків;
в) необгрунтовані видатки на забезпечення державного управління;
г) вірної відповіді немає.

11. Активний бюджетний дефіцит характеризується спрямуванням коштів на:
а) покриття поточних видатків.
б) покриття боргових зобов'язань.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

в) інвестування економіки.
г) соціальні трансферти.

12. Свідомий бюджетний дефіцит виникає внаслідок:
а) кон'юнктурних коливань економіки;
б) дискреційної фіскальної політики
в) автоматичного зростання державних витрат;
г) від'ємного сальдо платіжного балансу.

Завдання для розрахунків:

*Задача 1.*У відповідності з Законом „Про Державний бюджет" на поточний рік розмежувати перераховані нижче доходи :
ПДВ з хлібокомбіната Рівненської області;
акцизний податок з заводу горілчаних виробів;
плата за землю ТОВ, розташованого в м. Рівне;
надходження від реалізації державного майна, що перебуває в загальнодержавній власності;
податок на прибуток малого підприємства;
єдиний податок;
надходження від зовнішньо – економічної діяльності;
податок на доходи фізичних осіб ТзОВ, розташовано в м. Рівне;
податок на нерухомість;
доходи від приватизації підприємства загальнодержавної власності;
надходження від штрафів та фінансових санкцій;
дотації.

Задача 2. Скласти кошторис видатків бюджетної установи (лікарні) використовуючи такі дані:

1. Середньорічна кількість ліжок – 180 од.
2. Число днів функціонування одного ліжка – 316 днів.
3. Норма витрат на 1 ліжко-день:
   - на харчування – 10,31 грн.
   - на придбання медикаментів і перев'язувальних засобів – 9,80 грн.
4. Передбачено витрати за окремими КЕКВ на рік:
   - код 1131 – 14 тис. грн.
   - код 2110 – 15 тис. грн.
   - код 2130 – 25 тис. грн.
   - код 1161 – 10 тис. грн.
   - код 1162 – 8 тис. грн.
   - код 1163 – 9 тис. грн.
   - код 1164 – 4 тис. грн.

5. Для розрахунків витрат на оплату праці (код 1110) є такі дані, грн.:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Розрахунок фонду заробітної плати

Посади	*Середньо річне число посад*	*Середня ставка на 1 посаду в місяць*	*Річна сума на всі посади в цілому*
1	2	3	4
Лікарі	43	2030	
Середній медичний персонал	93	1320	
Молодший медичний персонал	42	1030	
Адміністративний та обслуговуючий персонал	35	2230	
Витрати на оплату роботи у святкові дні і нічний час			18500

Задача 3. Визначити, за рахунок коштів якого бюджету здійснюється фінансування наступних витрат :

утримання правоохоронних органів ,
утримання обласних фінансових органів,
заробітна плата працівникам середньої школи міста,
обслуговування зовнішнього боргу країни,
охорона навколишнього природнього середовища.
дотації обласному бюджету,
утримання обласної наукової бібліотеки,
утримання міського палацу культури,
утримання районної лікарні.

2.5. Тема 5. Податкова система та принципи її формування

План.

1. Економічна сутність податків.Функції податків.
2. Елементи податку, їх характеристика.
3. Класифікація податків.
4. Принципи побудови податкової системи.
5. Податкова служба в України.

Основні поняття теми:

Об’єкт оподаткування – явище, предмет чи процес, внаслідок наявності яких сплачується податок.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Платник податку – фізична або юридична особа, що безпосередньо вносить певний вид платежу в бюджет.

Податки – це законодавчо встановлені обов'язкові платежі, що сплачуються до бюджету юридичними і фізичними особами.

Податкова робота — це діяльність держави та її органів, а також платників в процесі правового регламентування, нарахування, сплати податків і податкових платежів, а також контролю за своєчасністю та повнотою їх надходження до бюджету.

Податкова система — це сукупність встановлених в країні податків, зборів, та інших платежів до бюджету і державних цільових фондів; форм і методів їх установлення ; дій, які забезпечують їх сплату.

Податкова служба – сукупність державних органів, які організовують і контролюють поступлення податків і податкових платежів.

Податковий період – термін, за який відбувається нарахування і сплата податку.

Тестові завдання :

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1.Розмір прямих податків залежить:
а) від споживання товарів;
б) від масштабів об'єкта оподаткування;
в) від використання доходів;
г) вірної відповіді немає.

2. Принцип обов'язковості сплати податків вимагає:
а)сплачувати податки мають учасники економічного процесу;
б) сплачувати податки повинні обов'язково всі учасники економічного процесу;
в)сплата податків не повинна стримувати процес розвитку суб'єктів економічного життя;
г)вірної відповіді немає.

3. Непрямі податки платить:
а) більше той, хто має більші доходи;
б) більше той, хто більше споживає;
в) той, у кого у власності перебуває майно;
г) вірної відповіді немає.

4. Суб'єкт оподаткування:
а) це та фізична чи юридична особа, яка безпосередньо його сплачує;
б) вказує на те, що оподатковується тим чи іншим податком у платника; в) передбачає певну еквівалентність відносин платника з державою;
г) вірної відповіді немає.

5. Прогресивні податкові ставки:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

а) єдині відсоткові ставки, які не залежать від розмірів об'єкта оподаткування;
б) шкала відсоткових ставок, розміри яких спочатку зростають до певної величини об"єкту оподаткування, а при його зростанні понад цю величину — зменшуються;
в) шкала відсоткових ставок, розміри яких зростають відповідно до зростання розмірів об'єкта оподаткування;
г)вірної відповіді немає.

6. Регресивні податкові ставки:
а) шкала відсоткових ставок, розміри яких спочатку знижуються до певної величини об'єкту оподаткування, а при його зростанні понад цю величину — зростають;
б) встановлюються у відсотках до об'єкта оподаткування в грошовому виразі;
в) шкала відсоткових ставок, розміри яких зменшуються відповідно до зростання розмірів об'єкта оподаткування;
г)вірної відповіді немає.

7. Податкова система:
а) сукупність взаємопов'язаних податків і платежів;
б) діяльність платників і податкової служби щодо внесення податків та податкових платежів до бюджету;
в) цілеспрямована діяльність держави у сфері встановлення та стягування податків;
г) вірної відповіді немає.

8.В чому сутність фіскальної функції податків?

9.В чому сутність регулюючої функції податків?

10. Види податкових стимулів:
а) податкові канікули;
б) податкові пільги на інвестиції;
в) вільні економічні зони;
г) вірної відповіді немає.

11. Суми, отримані від місцевих податків і зборів зараховуються у:
а) державний бюджет;
б) місцеві бюджети;
в) бюджети суб'єктів економічної діяльності;
г) вірної відповіді немає.

12. Суми, отримані від загальнодержавних податків і зборів зараховуються у:
а) державний бюджет;
б) місцеві бюджети;
в) бюджети суб'єктів економічної діяльності;
г) вірної відповіді немає.

13. Ознаки цільового призначення притаманні:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

а) відрахуванням і внескам;
б) податкам;
в) податковим платежам;
г) всім обов'язковим платежам.

14. За економічною ознакою об'єкта оподаткування податки поділяють на:
а) прямі і непрямі;
б) загальнодержавні і місцеві;
в) податки з юридичних і фізичних осіб;
г) податки на доходи і прибутки, на споживання та майно;

15. Забезпечення незмінності податків і податкових платежів, їх ставок і податкових пільг протягом бюджетного року встановлює принцип:
а) обов'язковості;
б) стабільності;
в) рівнозначності і пропорційності;
г) економічної обґрунтованості.

16. Суб'єктами податкової роботи в Україні є:
а) органи податкової служби і платники податків;
б) держава, платники податку і громадяни,
в) органи виконавчої влади, податкової служби і платники податків;
г) Верховна Рада України, органи податкової служби, платники податків і громадяни.

17. Начальники ДПІ призначаються на посаду:
а) Президентом;
б) Кабінетом Міністрів України;
в) головою ДПА в області;
г) головою ДПА України.

Завдання для розрахунків :

Задача 1. Визначити величину податків, які будуть сплачені до бюджету за результатами господарської діяльності фірми, використовуючи наступні дані:

Показники	*Сума, тис.грн.*
1	2
1. Доход від реалізації продукції	18100
2. Податкове зобов'язання	2500
3. Витрати на виробництво продукції	4000
4. Інші операційні доходи	19970
5. Амортизаційні відрахування	1100
6. Заробітна плата	120

Національний університет
водного господарства
та природокористування

7. Витрати на реалізацію продукції	240
8. Адміністративні витрати	17
9. Плата за землю	4
10. Виплачено дивідендів	35

Задача 2. Розрахувати суму відрахувань на соціальні заходи, якщо фонд оплати праці пдприємства за місяць становить 376780 грн.

Задача 3. Підприємство сплатило за звітний період наступні податки і збори:
податок на прибуток підприємств 35,7 тис. грн;
податок на доходи фізичних осіб 16,4 тис. грн. ;
податок на додану вартість 136,9 тис. грн;
акцизний податок 34,3 тис. грн;
збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності 2,2 тис. грн;
збір за місця для паркування транспортних засобів 0,7 тис. грн.
збір за першу реєстрацію транспортного засобу 2,4 тис. грн;
плата за землю 7,4 тис. грн.;
збір за спеціальне використання води 1,6 тис. грн;
мито 43,2 тис. грн.

Визначити :
1. суму прямих та непрямих податків;
2. суму загальнодержавних податків і зборів;
3. суму місцевих податків і зборів;
4. суму податків на доходи, на споживання та на майно;
5. суму податків, що сплачуються з доходу та включаються у витрати .

2.6. Тема 6. Загальнодержавні податки

План.

1. Податок на прибуток.
2. Податок з доходів фізичних осіб.
3. Плата за землю.
4. ПДВ.
5. Акцизний податок

.

Тестові завдання :

1. Платниками податку на прибуток є:

а) резиденти;
б) бюджетні установи;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

в) громадські організації;
г) філії;

2. Ставка податку на прибуток становить:
а) 19 %;
б) 21%;
в) 18 %;
г) 16 %;

3. Об'єктом оподаткування податком на прибуток є:
а) валові доходи;
б) скоригований валовий дохід;
в) прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду;
г) скоригований валовий дохід, зменшений на суму валових витрат та амортизаційних відрахувань.

4. Яким чином надаються пільги по податку на прибуток?
а) звільнення від оподаткування;
б) зменшення об'єкту оподаткування;
в) застосування понижених ставок.
г) все вірно.

5. Які особи є платниками податку з доходів фізичних осіб?
а) громадяни України;
б) іноземні громадяни;
в) особи без громадянства;
г) все вірно.

6. Які з наведених виплат не включаються до сукупного оподатковуваного доходу?
а) допомога по вагітності та пологах;
б) допомога по догляду за дитиною;
в) допомога по тимчасовій непрацездатності;
г) суми одержуваних аліментів;

7. За якою ставкою податку оподатковуються доходи, отримані не за основним місцем роботи?
а) 17 %;
б) 15 %;
в) 20 %;
г) 15 та 17%.

8.В які строки сплачується податок з доходів, отриманих за основним місцем роботи?
а) одночасно з виплатою заробітної плати;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

б) одночасно з виплатою авансу;
в) не пізніше строку одержання в установах банків коштів та виплату належних громадянам сум заробітної плати за минулий місяць;
г) немає правильної відповіді.

9. Що є основою для встановлення плати за ресурси?
а) державна власність на ресурси;
б) обмежена кількість ресурсів;
в) розмір шкоди, що завдається природним ресурсам;
г) світовий досвід.

10. Суб'єктом плати за землю є:
а) власник землі;
б) продавець землі;
в) землекористувач;
г) орендатор землі;

11. Плата за землю справляється у формі:
а) земельного податку;
б) авансових платежів по земельному податку;
в) орендної плати;
г) відрахування від прибутку;

12. Що таке додана вартість?
а) новостворена вартість;
б) надбавка до ціни реалізації;
в) прибуток та зарплата;
г) все не вірно.

13. Які ставки ПДВ діють в Україні:
а) 16,67 %;
б) 20*%;*
в) 17%;
г) 0%;

14. Як визначаються платники ПДВ?
а) усі є платниками ПДВ;
б) тільки юридичні особи є платниками ПДВ;
в) тільки фізичні особи є платниками ПДВ;
г) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку (якщо загальна сума від здійснення операцій протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 300 000 гривень (без урахування ПДВ)

15. Датою виникнення податкових зобов'язань по ПДВ є:
а) дата зарахування коштів на рахунок платника;
б) дата оприбуткування готівки в касу платника;
в) дата відвантаження продукції;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

г) будь-яка з подій, що сталася раніше.

16. Датою виникнення права на податковий кредит є:

а) дата списання коштів з рахунку платника;

б) дата видачі в оплату готівки;

в) дата оприбуткування товарно-матеріальних цінностей;

г) будь-яка з подій, що сталася раніше.

17. Податковий кредит це:

а) кредит банку, одержаний для сплати податків;

б) відстрочка податкових платежів;

в) суми ПДВ, сплачені (нараховані) платником податку за придбані товарно-матеріальні цінності та нематеріальні активи.

18. Акцизний податок це:

а) податок на високорентабельні та монопольні товари**;**

б) специфічний акциз;

в) непрямий податок;

г) все вірно.

19. Платниками акцизного податку є:

а) виробники підакцизних товарів;

б) імпортери підакцизних товарів;

в) замовники підакцизних товарів;

г) фізичні особи, що ввозять на митну територію України товари в обсягах понад 200 ЄВРО.

20. Строки сплати акцизного податку залежать від:

а) середньомісячної суми акцизного збору за звітний рік;

б) середньомісячної суми акцизного збору за попередній рік**;**

в) форми власності платника;

г) виду підакцизних товарів (продукції).

Завдання для розрахунків :

Задача 1. Визначити податок на прибуток, використовуючи наступні дані: У вересні ТОВ "Маргарита" здійснило такі господарські операції:

1. 02.09. Отримано від ВАТ "Сокіл" суму за віцдвантажену продукцію 9600 грн. (в т.ч. ПДВ);

2. 06.09. Перераховано ТОВ "Едельвейс" передоплату за матеріали в сумі 480 грн. (в т.ч. ПДВ);

3. 08.09. Відвантажено МП "Зірочка" товар на суму 2400 грн. (в т.ч. ПДВ);

4. 14.09. Сплачено ВАТ „Зоря" за поставлені матеріали суму 3100 грн. (в т.ч. ПДВ).

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача 2. Піприємство закупило сировину за 25 тис. грн (з ПДВ). матеріали за 16 тис. грн . (без ПДВ). Витрати на оплату праці становлять 19 тис. грн. Інші витрати – 5 тис. грн. Від реалізації продукції підприємство отримало 119 тис. грн. (з ПДВ). Крім того, підприємство отримало поворотну фінансову допомогу в розмірі 100 тис. грн, та сплатило штрафів за порушення умов угоди на суму 12 тис. грн. Визначити податок на прибуток.

Задача 3. У вересні працівнику нараховано заробітну плату у розмірі 2540 грн. Він написав заяву на використання пільги. Визначити податок з доходів фізичних осіб.

Задача 4. У жовтні працівнику нараховано заробітну плату у розмірі 1450 грн. Він написав заяву на використання пільги. Працівник має на своєму утриманні трьох дітей. Визначити податок з доходів фізичних осіб.

Задача 5. У жовтні працівнику А нараховано заробітну плату у розмірі 1500 грн., лікарняних – в розмірі 202 грн.. Працівнику Б нараховано 470 грн. заробітної плати та 1136 грн. відпускних. Працівнику В нараховано 3600 грн. заробітної плати та видано під звіт 145 грн. Визначити податок з доходів фізичних осіб.

Задача 6. Вартість 1 га земельної ділянки, яка призначена для ріллі – 30 грн. Ставка земельного податку для даного виду земельної ділянки встановлена в розмірі 0,1%. Площа земельної ділянки 4 га. Визначити суму земельного податку.

Задача 7. Придбано:

1. новий легковий автомобіль з об'ємом циліндрів двигуна 2,4 тис. $см^3$. Ставка податку 10,89 грн. зі 100 $см^3$ об'єму циліндрів двигуна;
2. легковий автомобіль який був в експлуатації більше 8 років з об'ємом циліндрів двигуна 4 тис. $см^3$. Ставка податку 1724,4 грн. зі 100 $см^3$ об'єму циліндрів двигуна;
3. вантажний автомобіль, який був в експлуатації до 8 років з об'ємом циліндрів двигуна 8,3 тис. $см^3$. Ставка податку 43,56 грн. зі 100 $см^3$ об'єму циліндрів двигуна.

Визначити суму податку при першій реєстрації транспортних засобів.

Задача 8. Підприємство закупило сировину на суму 37 тис. грн (з ПДВ). Витрати на виготовлення і реалізацію продукції становлять 12 тис. грн. Рентабельність виробництва 25 %. Визначити суму, яку підприємство

Національний університет
водного господарства
та природокористування

отримає за реалізовану продукцію та суму ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет, якщо :

ставка ПДВ 20 %.

ставка ПДВ 0 %,

підприємство звільняється від сплати ПДВ.

Задача 9. Фактичні обсяги реалізації сигарет з фільтром – 100000 шт. Ставка акцизного податку складає 162,6 грн. за 1000 шт. Визначити суму акцизного податку за ставками у твердих сумах.

Задача 10. На територію України ввозиться 15000 пляшок горілки. Об'єм однієї пляшки – 0,5 л. Міцність горілки – 40%. Ставка акцизного збору – 45,87 грн. за 1 літр 100% спирту. Визначити суму акцизного податку.

2.7. Тема 7. Формування і використання місцевих бюджетів

План.

1.Сутність місцевих фінансів.
2. Доходи місцевих бюджетів
3. Видатки місцевих бюджетів.

Основні поняття теми:

Бюджети місцевого самоврядування – бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань.

Депресивні регіони – територіальні соціально – економічні системи на яких спостерігається скорочення суспільного виробництва, зменшення накопичення та споживання, що призводить до відставання даної території у рівні соціально – економічного розвитку

Міжбюджетні трансферти – кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого.

Місцеві бюджети – бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах та бюджети місцевого самоврядування.

Місцеві бюджети – це фонди фінансових ресурсів, що знаходяться в розпорядженні місцевих органів самоврядування.

Фінанси місцеві – економічні відносини, що виникають в процесі формування, розподілу і використання грошових коштів для забезпечення реалізації функцій органів місцевого самоврядування.

Тестові завдання :

1.Бюджет Авюномної республіки Крим — це:

а) державний бюджет;

б) місцевий бюджет:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

в) бюджет розвитку;
г) консолідований бюджет.

2.Місцевий бюджет — це ...

3.Збалансування бюджетів здійснюється у формі:

а) дотацій: б) субсидій: в) субвенцій; г) вірної відповіді немає.

4.Трансферти — це:..

5. Су ми, отримані від місцевих податків і зборів зараховуються у: а) державний бюджет;
б) місцеві бюджети;
в) бюджети суб'єктів економічної діяльності,
г) вірної відповіді немає.

6.Назвіть основні доходи місцевих бюджетів

7.Функції місцевих бюджетів:

а) формування грошових фондів:
б) розподіл та використання грошових фондів між галузями економіки, які фінансуються із місцевих бюджетів.
в)контроль за діяльністю об'єктів, які фінансуються із місцевих бюджетів.
г)вірної відповіді немає.

8. Мінімальні розміри місцевих бюджетів визнаються на основі:

а) закріплених на постійній основі доходів місцевих бюджетів;
б) нормативів бюджетної забезпеченості на одного жителя;
в) власних доходів місцевих бюджетів;
г) доходів, отриманих від місцевих податків та зборів.

9. До місцевих податків належать:

а) плата за воду місцевого значення;
б) комунальний податок;
в) плата за землю;
г) єдиний податок;

10. До місцевих зборів належать:

а) туристичний збір;
б) готельний збір;
в) збір за паркування автотранспорту;
г) збір за видачу ордера на квартиру;

Завдання для розрахунків :

Задача 1. Визначте суму доходів зведеного бюджету області, якщо бюджет районів становить 343 705,0 тис. грн, а бюджет міст обласного підпорядкування — 118 004, 2 тис. грн.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача 2. Бюджет міста з районним поділом становить 108 932,0 тис. грн Доходи I району — 24,5%; II — 23,2%; III — 28,0 %; IV — ? Знайдіть суму доходів бюджету кожного району міста.

Задача 3. У звітному році місцевий бюджет області отримав надходжень за рахунок:

податку з доходів громадян - 654 218 тис. грн;

плати за землю - 87 103 тис. грн;

місцевих зборів - 10 384 тис. грн;

єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва - 35 783 тис. грн;

доходів від майна, що належить місцевій владі - 7 893 тис. грн;

доходів від господарської діяльності підприємств комунальної власності — 237 423 тис. грн.

Визначте структуру доходів місцевого бюджету області у звітному році. Яка сума доходів надійшла за рахунок податкових надходжень, а яка за рахунок неподаткових?

Задача 4. Місцевий бюджет міста сформовано в сумі 17 978,6 тис. грн. У тому числі: власні доходи становлять 6240,0 тис. грн; закріплені — 3405 тис. грн. Визначте суму регульованих доходів та структуру доходів У місцевому бюджеті району.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

2.8. Тема 8. Фінансовий ринок та його структура

План.

1. Сутність фінансового ринку. Типи фінансових ринків
2. Структура фондового ринку.
3. Фінансові посередники, їх діяльність.
4. Фондова біржа.

2.9. Тема 9. Цінні папери

План.

1. Сутність цінних паперів.
2. Акції, їх класифікація.
3. Облігації, їх види.
4. Оцінка цінних паперів.

Основні поняття теми:

Державне регулювання ринку цінних паперів — здійснення державою комплексних засобів, щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів.

Обіг цінних паперів — це укладення та виконання угод щодо цінних паперів.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Фінансовий ринок —це система економічних та правових відносин, пов”язаних із купівлею – продажем або випуском та обігом фінансових активів.

Фінансові посередники — це юридичні особи, які надають послуги по пердачі коштів від потенційних заощаджувачів до потенційних інвесторів і від інвесторів до емітентів.

Фондова біржа – організаційно оформлений, постійно діючий ринок на якому відбувається торгівля ЦП за ринковими цінами

Фондовий ринок — є складовою частиною фінансового ринку і представлений акціями, облігаціями, казначейськими векселями, депозитними сертифікатами та ін.

Цінні папери – це грошові документи. що засвідчують права володіння або відносини позики, передбачають виплату доходу у формі дивідендів та процентів, або можливість передачі грошових та інших прав.

Тестові завдання :

1.Акція — це:
а) цінний папір, який засвідчує право власника на частку власності акціонерного товариства;
б) письмове боргове зобов'язання, яке надає його власнику право вимагати від боржника сплати визначеної в ньому суми;
в) цінний папір, який засвідчує право власника на отримання його номінальної вартості у встановлений термін зі сплатою фіксованого відсотка;
г) вірної відповіді немає.

2.Курсова вартість акції — це:
а) ціна, за якою випускається акція;
б) поточна ціна, яка визначається на фондовому ринку;
в) ціна, яка вказана на цінному папері;
г) вірної відповіді немає.

3.Вексель — це:
а) цінний папір, який засвідчує право власника на частку власності акціонерного товариства;
б) письмове боргове зобов'язання, яке надає його власнику право вимагати від боржника сплати визначеної в ньому суми;
в) цшний папір, який засвідчує право власника на отримання його номінальної вартості у встановленний термін зі сплатою фіксованого відсотка;
г) вірної відповіді немає.

4. Облігація — це:
а) цінний папір, який засвідчує право власника на частку власності акціонерного товариства;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

б) письмове боргове зобов"язання, яке надає його власнику право вимагати від боржника сплати визначеної в ньому суми;
в) цінний папір, який засвідчує право власника на отримання його номінальної вартості у встановлений термін з сплатою фіксованого відсотка;
г) вірної відповіді немає.

5. Фондова біржа — це ринок, який:
а) здійснює торгівлю товарами:
б) регулярно функціонує і на якому здійснюється торгівля цінними паперами;
в) регулярно функціонує і на якому здійснюється торгівля нерухомим майном;
г) вірної відповіді немає.

6.Назвіть основні види цінних паперів.

7.До деривативів відносяться:
а) форвардний контракт;
б) ф'ючерсний контракт;
в) опціон;
г) вірної відповіді немає.

8.Власник облігації:
а) є членом акціонерного товариства;
б) не являється членом акціонерного товариства;
в) не має права голосу при вирішенні питань діяльності акціонерного товариства:
г)вірної відповіді немає.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Завдання для розрахунків :

Задача 1. Визначте номінальну ціну акцій, випущених акціонерним товариством, якщо статутний капітал становить 300 млн грн, а кількість випущених акцій — 2 млн шт.

Задача 3. Акція номіналом 1000 грн придбана за курсом 100, і за нею виплачується дивіденд 20 % річних. Визначте поточну прибутковість інвестованих коштів.

Задача 4. Визначте курс акції, яка реалізована за ціною 1380 грн з номінальною вартістю 890 грн.

Задача 5. Курсова ціна акції, розміщеної за номіналом 13 тис. грн, у перший рік після емісії становила 26 тис. грн. Визначте додаткову прибутковість цінного папера.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача 6. Акція придбана за номіналом, який дорівнює 1000 грн при 40 % річних, курсова ціна через рік після емісії — 3000 грн. Визначте сукупну прибутковість цінного папера.

Задача 7. Номінальна ціна привілейованої акції, яка дає щорічно дивіденд 20 %, — 400 грн, а рівень позичкового процента дорівнює 17 %. Знайдіть середній курс акції.

Задача.8. Інвестор придбав за номіналом нову 10-процентну облігацію вартістю 4500 грн при рівні позичкового процента 10 %. На момент перепродажу облігації рівень позичкового процента підвищився до 14 %. Знайдіть курс облігації на момент перепродажу за умови, що до її погашення залишилося два роки. Знайдіть загальний дохід другого покупця на момент, коли настане строк погашення облігації.

Задача 9. Вклад у 50 тис. грн покладений на депозитний рахунок у банку на три роки під 20 % річних (за умови нарахування складних процентів). Банк нараховує проценти поквартально. Визначте: 1) майбутню вартість вкладу; 2) річну ефективну ставку складних процентів; 3) вартість вкладу наприкінці кожного року.

Задача 10. Вклад у 100 тис. грн внесено на депозитний рахунок у банку на два роки під 20 % річних (за умови нарахування складних відсотків). Банк нараховує проценти помісячно. Визначте: 1) майбутню вартість вкладу; 2) річну ефективну ставку складних процентів; 3) вартість вкладу наприкінці кожного року.

Задача 11. Визначити суму дивідендів, яку слід виплатити власникам простих і привілейованих акцій та вибрати фірму, яка найбільш повно може задовольнити вимоги своїх акціонерів.

Показники	*Фірми*		
	1	2	3
1	2	3	4
1. Кількість простих акцій становить	25000	40000	18000
2. Кількість привілейованих акцій	5000	10000	8000
3. Номінальна ціна акцій	12	10	8
4. Розмір дивіденду по привілейованих акціях	12%	9%	11%
5. Загальна сума дивіденду	160000		

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача 12. Визначити суму дивідендів, яку слід виплатити власникам простих і привілейованих акцій.

Показники	*Сума*
1	2
1. Кількість випущених акцій, шт.	20000
2. Акціонерний капітал, грн.	240000
3. Кумулятивні привілейовані акції, шт.	24000
4. Фіксований дивіденд по привілейованих акціях, %	9
5. Період попередньої несплати дивідендів, роки	1
6. Прибуток за звітний період, грн.	100000
7. Доля прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів, %	70

Задача 13. Визначити суму дивідендів, яку слід виплатити власникам простих і привілейованих акцій з повною участю у прибутках.

Показники	*Сума*
1	2
1. Кількість випущених акцій, шт.	150000
2. Загальна сума емісії акцій, грн.	300000
3. Кількість привілейованих акцій, % від загальної кількості	10
4. Фіксований дивіденд по привілейованих акціях, %	12
5. Період попередньої несплати дивідендів, роки	2
6. Маса дивіденду, грн.	120000

Задача 14. Визначити суму дивідендів, яку слід виплатити власникам простих і привілейованих акцій з частковою участю у прибутках.

Показники	*Сума*
1	2
1. Загальна кількість випущених акцій, шт.	80000
2. Загальна сума емісії акцій, грн.	740000

Національний університет
водного господарства
та природокористування

3. Кількість привілейованих акцій, % від загальної кількості	10
4. Фіксований дивіденд по привілейованих акціях, %	10
5. Період попередньої несплати дивідендів, роки	2
6. Маса дивіденду, грн.	170000
7. Максимальний фіксований відсоток по привілейованим акціям з обмеженою участю у прибутках, %	12

2.10. Тема 10. Страхування та страховий ринок

1. Сутність страхування.
2. Форми та страхування.
3. Галузі страхування.
4. Страховий ринок.

Основні поняття теми:

Страхування - це вид цивільно правових відносин із захисту майнових інтересів громадян і юридичних осіб при настанні певної події, визначеної договором страхування за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (внесків, страхових премій).

Особисте страхування — це страхування майнових інтересів, пов'язаних із життям, здоров'ям, працездатністю і додатковими пенсіями страхувальника чи застрахованої особи. У межах особистого страхування здійснюються страхування життя та пенсій, страхування від нещасних випадків та медичне страхування.

Страхування відповідальності — це галузь страхування, в якій об'єктом страхових відносин є відповідальність перед третіми фізичними і юридичними особами, що можуть зазнати збитків унаслідок яких-небудь дій чи бездіяльності страхувальника.

Страховий ринок — це особливе соціально-економічне середовище, частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу є страховий захист (страхова послуга) і формуються попит та пропозиція на неї, а також інфраструктура й конкуренція.

Тестові завдання :

1. Страховий агент — це:
а) фізична або юридична особа, яка самостійно здійсню страхові операції;
б) штатний працівник страхової компанії;
в) фізична особа, яка за дорученням страховика укладає договір страховика;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

2. Страховий тариф — це:
а) ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за весь період страхування;
б) ставка страхового відшкодування;
в) ставка страхової суми в особистому страхуванні.

3. Обов'язками страхувальника є:
а) вчасно вносити страхові платежі та повідомляти страховика про настання страхового випадку;
б) тримати в таємниці договірні умови страхування зі страховиком;
в) всі відповіді правильні

4. При страхуванні домашнього майна громадян страховими подіями є:
а) нещасні випадки;
б)стихійні лиха;
в) зміни кон”юктури ринку

5. По закінченні договору змішаного страхування життя страхувальник одержує:
а) страхове відшкодування;
б) викупну суму;
в) страхову суму.

Завдання для розрахунків :

Задача 1.Підприємство проводить політику модернізації основних фондів. Визначте страхову суму і страхове відшкодування при страхуванні устаткування за системою пропорційної відповідальності на основі таких даних:

1) повна вартість устаткування - 74 525 грн;
2) знос на момент укладення договору - 30 %;
3) страхування „у частині” - 75 %;
4) матеріальні витрати у результаті аварії - 38 432 грн;
5) розмір безумовної франшизи - 5 % до збитку.

Задача 2. Розрахувати суму страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності. Вартісна оцінка об”єкта страхування – 2,35 млн. грн., страхова сума -1,40 млн.грн., збитки страхувальника внаслідок ушкодження майна 1,75 млн.грн.

Задача 3. Розрахувати суму страхового відшкодування за системою першого ризику. Автомобіль застрахований на суму 90 тис. грн. Вартість автомобіля 120 тис. грн. Збитки страхувальника внаслідок аварії автомобіля 45 тис. грн.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача 4. Розрахувати збитки страхувальника і суму страхового відшкодування за системою повної відповідальності. Пшениця застрахована за системою повної відповідальності виходячи із середньої за п”ять років врожайності – 18 ц з 1 га на умовах виплати страхового відшкодування в розмірі 70 % отриманого збитку. Площа посівів 600 га. Фактична врожайність пшениці становила 16,5 ц з 1 га. Закупівельна ціна пшениці 85 грн. за 1 центнер.

Задача 5. Розрахувати розмір страхового платежу та страхового відшкодування. Підприємство застрахувало своє майно на 1 рік від крадіжок на суму 200 тис. грн. Ставка страхового тарифу - 0,3 % страхової суми. По договору страхування передбачена умовна франшиза від 4 %. Знижка до тарифу – 2%. Фактичні збитки страхувальника 145 тис. грн.

3. Питання гарантованого мінімуму знань

1. Сутність фінансів.
2. Функції фінансів.
3. Фінансово-кредитний механізм.
4. Поняття фінансової системи та її структура.
5. Фінансові ресурси
6. Бюджетна система та принципи бюджетного устрою.
7. Бюджетний процес.
8. Бюджетне регулювання.
9. Бюджетний дефіцит.
10. Класифікація доходів бюджету.
11. Класифікація видатків бюджету.
12. Економічна сутність податків.
13. Класифікація податків.
14. Податкова служба в Україні.
15. Загальнодержавні прямі податки.
16. Загальнодержавні непрямі податки.
17. Доходи та видатки місцевих бюджетів.
18. Структура фінансового ринку.
19. Фінансові посередники.
20. Класифікація фінансових ринків.
21. Види цінних паперів
22. Оцінка цінних паперів.
23. Інфраструктура фондового ринку
24. Фондова біржа

Національний університет
водного господарства
та природокористування

4. Перелік тем для самостійної роботи студентів

1. Сутність і об'єктивна необхідність фінансів.
2. Вплив фінансів на суспільне виробництво
3. Фінансове забезпечення структурної перебудови народного господарства України.
4. Фінансові аспекти приватизації державної власності.
5. Вплив фінансів на ресурсозбереження.
6. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності підприємств.
7. Проблеми оздоровлення фінансів України у період переходу до ринкової економіки.
8. Фінансове регулювання підприємницької діяльності.
9. Фінансова система Рівненщини і перспективи її розвитку.
10. Територіальне фінансове планування і проблеми його вдосконалення.
11. Фінанси підприємств та організацій недержавної форми власності.
12. Фінанси орендних підприємств.
13. Фінанси акціонерних товариств.
14. Фінансові проблеми розвитку спільних підприємств.
15. Фінансовий контроль і його роль у забезпеченні фінансової дисципліни.
16. Фінансовий аудит в умовах ринку.
17. Податкова система України, її становлення і вдосконалення.
18. Організація фінансів у невиробничій сфері (у розрізі окремих установ: освіта, охорона здоров'я, культури тощо).
19. Державний кредит і його роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
20. Пенсійний фонд України, його формування і діяльнгість.
21. Соціальне страхування в системі ринкових відносин.
22. Формування і використання фондів соціального захисту населення.
23. Фінансовий ринок і його роль у ринковій економіці.
24. Фінансові резерви та їх значення у розвитку економіки.
25. Фондовий ринок України і перспективи його розвитку.
26. Фінансова політика України на сучасному етапі.
27. Державні та суспільні фонди цільового призначення.
28. Податкова служба і шляхи вдосконалення її діяльності.
29. Місцеві податки і збори. їх значення у діяльності місцевих анів влади.
30. Державний бюджет України. Проблеми його формування і сористання.
31. Роль бюджету в економічному і соціальному розвитку.
32. Бюджетний процес і шляхи його вдосконалення.
33. Бюджетний дефіцит.
34. Доходи Державного (місцевих) бюджетів.
35. Фінансові ресурси підприємств, їх формування і використання.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

36. Страховий ринок, його становлення і розвиток.
37. Фінансові методи регулювання економіки.
38. Видатки Державного (місцевих) бюджетів.
39. Бюджетне право і бюджетне планування
40. Показники статистики державних фінансів
41. Державний борг країни
42. Податкова система розвинутих країн
43. Похідні фінансові інструменти

Національний університет
водного господарства
та природокористування